

Nr 197.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag å tillläggsstat för vissa byggnadsarbeten vid statens skogsskolor; given Stockholms slott den 5 mars 1920.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att för vissa byggnadsarbeten vid statens skogsskolor å *tillläggsstat* för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av ..... kronor 60,000.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

Alfred Petersson.

*Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans
Maj:ts Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 5
mars 1920.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETERSSON,
PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
UNDÉN,
THORSSON,
HOLMQUIST,
OLSSON.

Departementschefen, statsrådet Petersson anförde:

I sammanhang med anmälan i punkten 84 under nionde huvudtiteln i statsverkspropositionen till 1919 års lagtima riksdag av förslag till omorganisation av statens skogsskolor anförde jag, att enligt utredning av domänstyrelsen erfordrades betydande belopp till anordnande av bostäder åt assistenter och extra skogsrättare. I sådant avseende hade ifrågasatts byggnader för 35,000 kronor vid varje av Bispgårdens, Bjurfors och Hällnäs skogsskolor samt för 20,000 kronor vid varje av Grönsinka, Ombergs, Hammarsebo och Kolleberga skogsskolor, tillhoppa för 185,000 kronor. Dessa beräkningar angavs av domänstyrelsen allenast som ungefärliga. Jag fann det oundvikligt, att sådana bostäder anordnades, men ansåg det böra undersökas, huruvida icke kostnaderna

kunde nedbringas. För att byggnaderna skulle kunna anordnas så tidigt, att vederbörande befattningshavare måtte kunna taga bostäderna i besittning så snart som möjligt efter omorganisationens genomförande, vore det emellertid nödvändigt, att anslag beviljades vid nämnda riksdag. Då emellertid utredningen angående de verkliga byggnadskostnaderna vore ofullständig, ville jag icke tillstyrka högre byggnadsanslag än 150,000 kronor, varav 70,000 å tilläggsstat och 80,000 å extra stat för år 1920. Kungl. Maj:ts i enlighet härmed gjorda framställningar biföllos av riksdagen.

I skrivelse den 24 maj 1919 anförde domänstyrelsen, dels att styrelsen efter närmare utredning funnit, att följande bostäder, i samband med omorganisationen, erfordrades vid statens skogsskolor med hänsyn till därstädes befintliga byggnader och utrymmen, nämligen:

Domänstyrelsen den 24 maj 1919.

vid *Hällnäs* skogsskola: bostad för assistent och skogsrättare;

vid *Bispgårdens* skogsskola: bostad för assistent, skogsrättare och extra skogsrättare; samt

vid var och en av de övriga skogsskolorna (*Baggå* provisoriska skola, som tillkommit senare, häri ej inräknad), nämligen *Grönsinka*, *Bjurfors*, *Ombergs*, *Hammarsebo* och *Kolleberga*: bostad för assistent;

dels ock att styrelsen ansett, att assistent borde disponera 3 rum, jungfrukammare och kök, skogsrättare 3 rum och kök samt extra skogsrättare 1 rum och kök.

Med samma skrivelse överlämnade styrelsen av slottsbyggmästaren Emil Johansson upprättade förslagsritningar för de tre typer av bostadshus, som sålunda syntes böra uppföras vid skogsskolorna.

Skrivelsen remitterades till byggnadsstyrelsen.

Sedan domänstyrelsen i anledning av hemställan av byggnadsstyrelsen överlämnat omarbetade ritningar, lät emellertid byggnadsstyrelsen uppgöra nya förslag till bostäder. Domänstyrelsen, som för sin del icke fann anledning till erinran mot sistnämnda förslag i vad de avsågo bostad för assistent (vid *Grönsinka*, *Bjurfors*, *Omberg*, *Hammarsebo* och *Kolleberga*), föranstaltade om infordrande av anbud å assistentbostäder av typ enligt byggnadsstyrelsens förslag.

Med skrivelse den 4 februari 1920 har domänstyrelsen överlämnat dessa anbud. De äro i regeln avgivna under förutsättning att entreprenör av vederbörande skogsförvaltning vid eller i närheten av den plats, där bostad skall uppföras, tillhandahållas för byggnaden erforderligt virke — dock ej virke till s. k. snickerier (fönster, dörrar och

Domänstyrelsen den 4 februari 1920.

dylikt) — samt att entreprenör själv anskaffar och till byggnadsplatsen framför virke av sistnämnt slag ävensom övriga materialier.

I samma skrivelse har domänstyrelsen anfört, att styrelsen gentemot byggnadsstyrelsens förslag till bostad för assistent och skogsrättare vid *Hällnäs* skogsskola samt till bostad för assistent, skogsrättare och extra skogsrättare vid *Bispgårdens* skogsskola ansett sig böra framställa vissa smärre erinringar för vinnande av större ändamålsenlighet. Kostnaden för uppförande av dessa tvenne bostäder syntes (inklusive kostnader för fällning, framforsling och uppsågning av virke) med hänsyn till de högre byggnadskostnaderna i Norrland försiktigtvis icke böra beräknas lägre än till 100,000 kronor.

Domänstyrelsen har ansett, att sammanlagda kostnaden för uppförande av nu ifrågavarande bostäder borde kunna beräknas på följande sätt:

	Kostnad för uppförande enligt entreprenadanbud (beträffande Hällnäs och Bispgården enligt beräkning)	Kostnad för huggning, transport, i vissa fall förädling av virke, som av kronan tillhandahålles	Summa kostnad
	kronor	kronor	kronor
Assistent- och skogsrättarbostad vid Hällnäs			} 100,000
Assistent-, skogsrättar- och extra skogsrättarbostad vid Bispgården			
Assistentbostad vid Grönsinka.....	19,500	2,300	21,800
» » Bjurfors.....	17,140	¹⁾ 1,325	18,465
» » Omberg.....	16,600	1,627	18,227
» » Hammersebo	²⁾ 16,990	1,004	17,994
» » Kolleberga	24,000	2,113	26,113
	94,230	8,369	202,599

¹⁾ Virke till timring erhålles delvis från äldre loge.

²⁾ Häre ingår kostnad — 800 kronor — för inredning under huset av källare.

Totala kostnaden för bostäderna skulle alltså utgöra 202,599 kronor. Med tillägg för oförutsedda utgifter borde den enligt domänstyrelsens mening ej sättas lägre än förslagsvis till 210,000 kronor.

Vidare har domänstyrelsen anfört, att till ifrågavarande bostäder erfordrades vissa uthus, källare och dylikt, för vilka kostnaderna ställde sig olika med hänsyn till de utrymmen, som i varje fall redan funnes

disponibla vid skolorna. Vederbörande jägmästare hade beräknat kostnaderna härför till sammanlagt 7,710 kronor. Med hänsyn till oförutsedda utgifter syntes för dessa hus ej böra beräknas mindre kostnad än 8,500 kronor.

Byggnaderna beräknades alltså inalles kräva ett belopp av 218,500 kronor, vilket med 68,500 kronor överstege det av 1919 års lagtima riksdag beviljade. Förutom i ökade byggnadskostnader syntes denna stegring till viss grad äga sin förklaring däri, att de av byggnadsstyrelsen utarbetade typförslagen antoges kräva större kostnad än de av domänstyrelsen upprättade.

Under framhållande av vikten av att ifrågavarande bostäder med det snaraste komme till uppförande har domänstyrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t täcktes framlägga proposition om ett reservationsanslag å 68,500 kronor å tilläggsstat för år 1920 till uppförande av bostäder med nödiga uthus för lärarpersonal vid statens skogsskolor.

Den 22 januari 1920 har byggnadsstyrelsen avgivit utlåtande över domänstyrelsens förberörda skrivelse den 24 maj 1919. Byggnadsstyrelsen har därvid anfört, att de från domänstyrelsen förut överlämnade förslagsritningarna syntes behäftade med sådana fel ur framför allt praktisk men även estetisk synpunkt, att de icke kunnat förordas. Då av den verkställda omarbetningen framgått, att de påpekade bristerna icke kunnat bortarbetas, hade byggnadsstyrelsen låtit genom tjänstgörande arkitekten hos styrelsen Knut Nordenskjöld upprätta nya ritningar efter enahanda program, som legat till grund för de tidigare förslagen. Härvid hade särskilt tagits hänsyn till att lägenheterna i flerfamiljshus måtte erhålla skilda ingångar, samt att den givna golvytan bleve praktiskt utnyttjad.

En granskning av kostnaderna hade givit vid handen, att de sju byggnaderna enligt de nya förslagen hade sammanlagt något mindre kubikmassa ävensom enklare takkonstruktioner än enligt de av domänstyrelsen uppgjorda förslagen. De borde följaktligen kunna uppföras för samma kostnad som dessa.

Domänstyrelsen hade i yttrande över de av arkitekten Nordenskjöld upprättade ritningsförslagen framställt vissa anmärkningar beträffande byggnaderna med 2 och 3 lägenheter, varefter ritningarna ändrats i enlighet därmed.

Byggnadsstyrelsen hade beräknat, att byggnaderna, under förutsättning att entreprenören själv anskaffade allt virke, skulle komma att draga följande kostnader:

*Byggnads-
styrelsen.*

5 byggnader enligt typ I	kronor	200,000
1 byggnad » » II	»	68,000
1 » » » III	»	90,000

Summa kronor 358,000.

Under förutsättning — såsom av domänstyrelsen ifrågasatts — att kronan tillhandahölle allt rundvirke i färdigberett skick i form av bjälkar, sparrar, plank och bräder, syntes värdet härav kunna anses uppgå till omkring hälften av nämnda summor.

Domänstyrelsen den 28 februari 1920.

Domänstyrelsen, som anmodats ånyo yttra sig i sistnämnda ärende, har i utlåtande den 28 februari 1920 förklarat sig icke hava något att erinra mot de av byggnadsstyrelsen överlämnade ritningarna. Enär vid byggnadsstyrelsens förslag fogats även ritningar till uthus, har domänstyrelsen framhållit, att vid ifrågavarande skolor redan funnes vissa uthus, som delvis kunde tagas i anspråk för de nya bostadshusens behov eller genom tillbyggnad tjäna samma ändamål. Det syntes därför icke erforderligt, att vid samtliga skolor uppföra helt och hållet nya uthus enligt de ritningar byggnadsstyrelsen upprättat. Ett uppförande av uthus enligt sistnämnda ritningar skulle med visshet draga avsevärt större kostnad än den — 8,500 kronor —, som styrelsen i sin skrivelse den 4 februari 1920 beräknat förslå, med hänsyn till vid skolorna nu befintliga utrymmen. Domänstyrelsen ansåge därför för sin del, att de av byggnadsstyrelsen upprättade förslagsritningarna till uthus endast borde följas i de fall, att ej genom tillbyggnad eller annan anordning behovet av uthus kunde tillgodoses.

Byggnadsstyrelsen hade beräknat byggnadskostnaderna till hälften av 358,000 kronor eller till 179,000 kronor, under förutsättning att kronan tillhandahölle allt rundvirke i färdigberett skick i form av bjälkar, sparrar, plank och bräder. Domänstyrelsen ville emellertid framhålla, att i den av styrelsen beräknade summan, 210,000 kronor, inginge kostnad för huggning, körning och förädling av virket, vilken kostnad helt visst borde kunna skattas till minst det belopp, 31,000 kronor, som utgjorde skillnaden mellan av domänstyrelsen och byggnadsstyrelsen beräknade kostnader.

Departementschefen.

Vid den noggrannare utredning ifrågavarande byggnadsärendet numera erhållit genom utarbetande av nya ritningar och delvis genom infordrande av entreprenadanbud, har det befunnits, att kostnaderna ställa sig väsentligt högre än från början beräknats. Då bostadsbyggnaderna

enligt de genom byggnadsstyrelsens försorg utarbetade ritningarna synas bliva såväl praktiskt anordnade som estetiskt tilltalande, utan att några onödiga kostnader nedlagts på prydnader, finner jag någon skälig anmärkning icke ur kostnadssynpunkt kunna göras mot dem. De böra därför enligt min mening läggas till grund för arbetena. I avseende å uthusen instämmer jag med domänstyrelsen i dess sista yttrande.

Enär domänstyrelsen upplyst, att anbudsgivarna å de fem assistentbostäderna vid Grönsinka, Bjurfors, Ombergs, Hammarsebo och Kolleberga skogsskolor måhända, om beslut i ärendet droge ut på tiden, icke skulle stå vid sina anbud, torde desamma böra omedelbart av Kungl. Maj:t godkännas. Kostnaderna för dessa bostäder ligga, såsom av det föregående framgår, långt under det beviljade anslaget i dess helhet. Jag skall senare i dag göra särskild hemställan härom.

Totalkostnaden har nu av domänstyrelsen beräknats till 218,500 kronor. Härav belöpa 102,599 kronor å de fem byggnader, å vilka anbud infordrats, varvid även utgivna kostnader för det tillhandahållna virket medräknats. Detta belopp är endast obetydligt högre än byggnadsstyrelsens beräkning av 100,000 kronor för samma hus. För de bägge övriga större husen har domänstyrelsen beräknat 100,000 kronor, under det att byggnadsstyrelsens beräkning uppgår till hälften av 158,000 kronor eller 79,000 kronor. Om även här viss höjning beräknas och denna till följd av de högre arbetsprisen i Norrland tages proportionsvis större än i förra fallet, synes dock större kostnad än något över 90,000 kronor icke behöva förutsättas för dessa hus. När därtill komma kostnaden för uthusen samt något belopp för ritningar och oförutsedda utgifter, synes inalles kostnaden dock icke behöva anslås högre än till 210,000 kronor.

Då emellertid allenast 150,000 kronor finnas anvisade, tarvas ytterligare anslag å tilläggsstat å 60,000 kronor. Chefen för finansdepartementet torde komma att taga under övervägande, huruvida denna ökning av utgifterna å tilläggsstaten behöver föranleda någon särskild åtgärd från Kungl. Maj:ts sida för beredande av nödiga medel härtill å tilläggsstatens budget.

Jag hemställer nu, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för vissa byggnadsarbeten vid statens skogsskolor å *tilläggsstat* för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av ..... kronor 60,000.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställan behagade Hans Maj:t Konungen

lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga . . . till detta protokoll utvisar, skulle avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

H. Mellström.